

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 7ης Απριλίου 2022 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 650/2012 – Άρθρο 10 – Επικουρική διεθνής δικαιοδοσία σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής – Συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου του σε κράτος το οποίο δεν δεσμευόταν από τον κανονισμό (ΕΕ) 650/2012 – Θανών που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους και διατηρεί σε αυτό περιουσιακά στοιχεία – Υποχρέωση του δικαστηρίου του εν λόγω κράτους μέλους που επελήφθη της υπόθεσης να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τα κριτήρια περί συνδρομής διεθνούς δικαιοδοσίας του – Διορισμός διαχειριστή κληρονομίας»

Στην υπόθεση C-645/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την 1η Δεκεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

V A,

Z A

κατά

TP,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, M. Plešič (εισηγητή), Δ. Γρατσιά και Z. Csehi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η TP, εκπροσωπούμενη από τον F. Rocheteau, avocat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Daniel και A.-L. Desjonquères,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vlácil,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους I. Herranz Elizalde και S. Jiménez García, και στη συνέχεια από τον I. Herranz Elizalde,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από την C. Valero και τον M. Wilderspin, και στη συνέχεια από την C. Valero,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 2ας Δεκεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου (ΕΕ 2012, L 201, σ. 107).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των V A και Z A (στο εξής: αναιρεσείοντες της κύριας δίκης), τέκνων του ΧΑ, και, αφετέρου, της ΤΡ, συζύγου του ΧΑ, σχετικά με αίτηση διορισμού διαχειριστή κληρονομιάς για το σύνολο της κληρονομιάς περιουσίας του ΧΑ.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 7, 27, 30, 43 και 82 του κανονισμού 650/2012 έχουν ως εξής:
 - «(7) Θα πρέπει να διευκολυνθεί η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μέσω της εξάλειψης των εμποδίων για την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σήμερα δυσκολίες στην προσπάθειά τους να ασκήσουν τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο μιας κληρονομικής διαδοχής που έχει διασυνοριακές επιπτώσεις. Στον ευρωπαϊκό χώρο δικαιοσύνης, οι πολίτες θα πρέπει να μπορούν να οργανώσουν εκ των προτέρων την κληρονομική τους διαδοχή. Θα πρέπει να κατοχυρώνονται με αποτελεσματικότητα τα δικαιώματα των κληρονόμων και των κληροδόχων, των άλλων οικείων προσώπων που σχετίζονται με τον θανόντα, καθώς και των κληρονομικών δανειστών.
- [...]
- (27) Οι κανόνες του παρόντος κανονισμού έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα εφαρμόζει, ως επί το πλείστον, το δικό της δίκαιο. Ο παρών κανονισμός συνεπώς προβλέπει σειρά μηχανισμών οι οποίοι θα εφαρμόζονται όταν ο κληρονομούμενος έχει επιλέξει ως το δίκαιο που διέπει την κληρονομική διαδοχή του το δίκαιο του κράτους μέλους του οποίου ήταν υπήκοος.

[...]

- (30) Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα δικαστήρια όλων των κρατών μελών μπορούν, για τους ίδιους λόγους, να ασκούν διεθνή δικαιοδοσία ως προς την κληρονομική διαδοχή προσώπων τα οποία δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε κράτος μέλος κατά το χρόνο του θανάτου, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να απαριθμεί εξαντλητικά, κατά σειρά προτεραιότητας, τους λόγους για τους οποίους μπορεί να ασκείται αυτή η επικουρική διεθνής δικαιοδοσία.

[...]

- (43) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίζονται τον παρόντα κανονισμό μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να οδηγήσουν σε μια κατάσταση, κατά την οποία το αρμόδιο για την κληρονομική διαδοχή δικαστήριο δεν θα είναι εις θέση να εφαρμόσει το δικό του δίκαιο. Εάν αυτό συμβεί, σε ένα κράτος μέλος, το δίκαιο του οποίου προβλέπει τον υποχρεωτικό διορισμό διαχειριστή της κληρονομιάς, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να επιτρέπει στα δικαστήρια του εν λόγω κράτους μέλους, εφόσον επιληφθούν, να διορίζουν ένα ή περισσότερους τέτοιους διαχειριστές. [...] Προκειμένου να διασφαλιστεί ένας απρόσκοπτος συντονισμός μεταξύ του εφαρμοστέου στην κληρονομική διαδοχή δικαίου και του δικαίου του κράτους μέλους του διορίζοντος δικαστηρίου, το δικαστήριο θα πρέπει να διορίζει το πρόσωπο/τα πρόσωπα που θα είχε/είχαν το δικαίωμα να διαχειρίζεται/διαχειρίζονται την κληρονομιαία περιουσία σύμφωνα με το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο, όπως είναι για παράδειγμα ο εκτελεστής της διαθήκης του θανόντος ή οι ίδιοι οι κληρονόμοι ή, εφόσον το προβλέπει σχετικά το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο, ένας τρίτος διαχειριστής. [...]

[...]

- (82) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την [ΕΕ] και στη Συνθήκη [ΛΕΕ], το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύονται από αυτόν ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή του. Ωστόσο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία επιφυλάσσουνται της δυνατότητας να κοινοποιήσουν την πρόθεσή τους να αποδεχθούν τον παρόντα κανονισμό μετά την έκδοσή του, σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου.»

4 Το κεφάλαιο II του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τη «Διεθνή δικαιοδοσία», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 4 έως 6, 10 και 15 του εν λόγω κανονισμού.

5 Το άρθρο 4 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενική διεθνής δικαιοδοσία», προβλέπει τα εξής:

«Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του κατά το χρόνο του θανάτου έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της.»

- 6 Το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Συμφωνία επιλογής δικαστηρίου», ορίζει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Σε περίπτωση που το δίκαιο που επελέγη από το θανόντα ως το δίκαιο που θα διέπει την κληρονομική του διαδοχή κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 είναι το δίκαιο κράτους μέλους, τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια του εν λόγω κράτους μέλους έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν οποιοδήποτε θέμα κληρονομικής διαδοχής.»

- 7 Το άρθρο 6 του κανονισμού 650/2012, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διαπίστωση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας στην περίπτωση επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου», έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση που το δίκαιο το οποίο είχε επιλέξει ο θανών ως το δίκαιο που θα διέπει την κληρονομική του διαδοχή κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 είναι το δίκαιο κράτους μέλους, το δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως βάσει του άρθρου 4 ή του άρθρου 10:

α) δύναται, κατόπιν αιτήματος ενός των διαδίκων, να διαπιστώσει έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας, εφόσον θεωρεί ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους, του οποίου το δίκαιο επελέγη, είναι καταλληλότερα να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις πρακτικές περιστάσεις της διαδοχής, όπως είναι η συνήθης διαμονή των διαδίκων και ο τόπος στον οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία· ή

β) διαπιστώνει έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας, εφόσον οι διάδικοι που συμμετέχουν στη διαδικασία έχουν συμφωνήσει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5, να απονεύμουν δικαιοδοσία σε δικαστήριο ή στα δικαστήρια του κράτους μέλους το δίκαιο του οποίου επελέγη.»

- 8 Το άρθρο 10 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επικουρική διεθνής δικαιοδοσία», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Οσάκις η συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου δεν βρισκόταν σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας έχουν παρ' όλα αυτά διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της εφόσον:

α) ο θανών είχε την ιθαγένεια του συγκεκριμένου κράτους μέλους κατά το χρόνο του θανάτου, ή αλλιώς·

β) ο θανών διατηρούσε την προηγούμενη συνήθη διαμονή του στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά το χρόνο που επελήφθη το δικαστήριο, δεν έχει παρέλθει περίοδος μεγαλύτερη της πενταετίας από τη στιγμή που μεταβλήθηκε η εν λόγω συνήθης διαμονή.

2. Σε περίπτωση που κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας έχουν παρ' όλα αυτά διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν σχετικά με αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.»

- 9 Το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Το δικαστήριο κράτους μέλους που επιλαμβάνεται υποθέσεως κληρονομικής διαδοχής για την οποία δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού κηρύσσει αυτεπάγγελτα εαυτό αναρμόδιο.»

- 10 Στο κεφάλαιο III του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Εφαρμοστέο δίκαιο», το άρθρο 21 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικός κανόνας», ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη τυχόν αντίθετης διάταξης του παρόντος κανονισμού, για το σύνολο της κληρονομίας είναι εφαρμοστέο το δίκαιο του κράτους στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του κατά τον χρόνο του θανάτου.

2. Αν, κατ' εξαίρεση, προκύπτει σαφώς από το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης ότι, κατά το χρόνο του θανάτου, ο θανών είχε προδήλως στενότερους δεσμούς με κράτος άλλο από εκείνο του οποίου το δίκαιο θα εφαρμοζόταν δυνάμει της παραγράφου 1, το εφαρμοστέο κληρονομικό δίκαιο είναι το δίκαιο αυτού του άλλου κράτους.»

- 11 Το άρθρο 22 του κανονισμού 650/2012, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

Ένα πρόσωπο δύναται να επιλέξει ως δίκαιο που θα διέπει το σύνολο της κληρονομικής διαδοχής του το δίκαιο του κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια κατά το χρόνο πραγματοποίησης της επιλογής του ή κατά το χρόνο του θανάτου.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 12 Ο ΧΑ, γαλλικής ιθαγένειας, απεβίωσε στις 3 Σεπτεμβρίου 2015 στη Γαλλία. Από το 1981 διέμενε στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου νυμφεύθηκε την ΤΡ εν έτει 1996. Λόγω εκδήλωσης ασθένειας, ο ΧΑ επέστρεψε στη Γαλλία για να ζήσει με ένα από τα τέκνα του από τον Αύγουστο του 2012 σε διαμέρισμα το οποίο απέκτησε δύο μήνες νωρίτερα μέσω αστικής εταιρίας ακινήτων της οποίας ήταν εταίρος.
- 13 Επιζώντες του ΧΑ ήταν η σύζυγός του ΤΡ, υπήκοος Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και τρία τέκνα από τον πρώτο του γάμο, ο ΥΑ και οι αναιρεσεύοντες της κύριας δίκης. Δεδομένου ότι στο μεταξύ ο ΥΑ απεβίωσε, οι αναιρεσεύοντες της κύριας δίκης δήλωσαν ότι ενεργούν επίσης ως κληρονόμοι του αδελφού τους. Ο ΧΑ διέθετε κληρονομιαία περιουσία στη Γαλλία.
- 14 Οι αναιρεσεύοντες της κύριας δίκης ενήγαγαν την ΤΡ ενώπιον των γαλλικών δικαστηρίων ζητώντας τον διορισμό διαχειριστή κληρονομίας για το σύνολο της κληρονομιαίας περιουσίας του θανόντος, επικαλούμενοι την εφαρμογή του άρθρου 4 του κανονισμού 650/2012 και το γεγονός ότι ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του στη Γαλλία κατά τον χρόνο του θανάτου του.

- 15 Με διάταξη της 12ης Δεκεμβρίου 2017, ο πρόεδρος του tribunal de grande instance de Nanterre (πολυμελούς πρωτοδικείου της Nanterre, Γαλλία), δικάζων κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, έκρινε ότι είχε διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί της αίτησης των αναιρεσιόντων της κύριας δίκης βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού 650/2012. Κατά συνέπεια, διορίστηκε διαχειριστής κληρονομίας.
- 16 Με απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2019, το cour d'appel de Versailles (εφετείο Βερσαλλιών, Γαλλία) εξαφάνισε την ως άνω διάταξη και, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 650/2012, έκρινε ότι τα γαλλικά δικαστήρια δεν είχαν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί του συνόλου της κληρονομικής διαδοχής του θανόντος βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού 650/2012, με την αιτιολογία ότι, κατ' ουσίαν, ο κληρονομούμενος εξακολουθούσε να έχει τη συνήθη διαμονή του στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τον χρόνο του θανάτου του.
- 17 Οι αναιρεσιόντες της κύριας δίκης άσκησαν ενώπιον του Cour de cassation (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γαλλία) αναίρεση κατά της εν λόγω αποφάσεως, προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ότι το cour d'appel de Versailles (εφετείο Βερσαλλιών) υπέπεσε σε νομικό σφάλμα καθόσον δεν έλαβε υπόψη το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012, το οποίο προβλέπει την επικουρική διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία της κληρονομίας να αποφανθούν επί του συνόλου της κληρονομικής διαδοχής, παρά το γεγονός ότι ο θανών δεν είχε τη συνήθη διαμονή του στη Γαλλία κατά τον χρόνο του θανάτου του, αλλά είχε την ιθαγένεια του εν λόγω κράτους μέλους και διέθετε εκεί περιουσιακά στοιχεία.
- 18 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει κατ' αρχάς ότι οι αναιρεσιόντες της κύριας δίκης δεν επικαλέστηκαν, ενώπιον του cour d'appel de Versailles (εφετείου Βερσαλλιών), το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012. Συνεπώς, τίθεται το ζήτημα αν το δικαστήριο αυτό, το οποίο προέβη στη διαπίστωση ότι ο ΧΑ είχε τη γαλλική ιθαγένεια και διέθετε κληρονομιαία περιουσία στη Γαλλία κατά τον χρόνο του θανάτου του, όφειλε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τα κριτήρια περί συνδρομής επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας του δυνάμει του εν λόγω άρθρου 10.
- 19 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο τονίζει ότι, προβλέποντας τη δυνατότητα του δικαστηρίου κράτους μέλους, που επιλαμβάνεται υπόθεσης κληρονομικής διαδοχής για την οποία δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί βάσει του κανονισμού 650/2012, να διαπιστώσει αυτεπαγγέλτως την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, το άρθρο 15 του κανονισμού αυτού δεν διευκρινίζει αν εναπόκειται στο εν λόγω δικαστήριο να ελέγξει προηγουμένως όλα τα κριτήρια περί συνδρομής διεθνούς δικαιοδοσίας του που ενδεχομένως έχουν εφαρμογή, τόσο εκείνα περί γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας όσο και εκείνα περί επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας. Συγκεκριμένα, κατά το αιτούν δικαστήριο, ο εν λόγω κανονισμός δεν διευκρινίζει αν είναι προαιρετική η εξέταση περί συνδρομής επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας.
- 20 Αφενός, το ως άνω δικαστήριο υπογραμμίζει ότι ο κανονισμός 650/2012 θεσπίζει σύστημα για την επίλυση των συγκρούσεων διεθνούς δικαιοδοσίας, το οποίο τα δικαστήρια των κρατών μελών που επιλαμβάνονται διαφοράς οφείλουν να εφαρμόζουν αυτεπαγγέλτως, εφόσον η οικεία διαφορά εμπίπτει στον καθ' ύλην τομέα τον οποίο καλύπτει ο συγκεκριμένος κανονισμός. Δεν θα ήταν όμως λογικό τα δικαστήρια των κρατών μελών που έχουν επιληφθεί της υπόθεσης και αφού κρίνουν αυτεπαγγέλτως ότι για την επίλυση σύγκρουσης δικαιοδοσίας έχει εφαρμογή ο κανονισμός να μπορούν να διαπιστώσουν την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας τους υπέρ δικαστηρίων τρίτου κράτους βάσει μόνον του άρθρου 4 του κανονισμού, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως να ελέγξουν αν συντρέχει επικουρική διεθνής δικαιοδοσία τους βάσει του

άρθρου 10 του ίδιου κανονισμού. Είναι, επομένως, συνεπέστερο να υποχρεούνται τα εν λόγω δικαστήρια που επιλαμβάνονται διαφοράς να ελέγχουν και αυτεπαγγέλτως όλα τα κριτήρια που ενδεχομένως έχουν εφαρμογή προς άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας.

- 21 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η διεθνής δικαιοδοσία του άρθρου 10 του κανονισμού 650/2012, η οποία χαρακτηρίζεται ως «επικουρική», οδηγεί σε παρέκκλιση από την αρχή της ενότητας δικαστικής και νομοθετικής δικαιοδοσίας που διαπνέει τον κανονισμό. Ειδικότερα, στην περίπτωση που το δικαστήριο κράτους μέλους έχει κρίνει ότι συντρέχει διεθνής δικαιοδοσία του βάσει του εν λόγω άρθρου 10, καλείται παρά ταύτα να εφαρμόσει το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του κληρονομούμενου κατά τον χρόνο του θανάτου του, εκτός αν από το σύνολο των περιστάσεων της υπόθεσης προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο του θανάτου αυτού, ο θανών είχε προδήλως στενότερους δεσμούς με άλλο κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 2, του κανονισμού, ή είχε επιλέξει ρητώς ως εφαρμοστέο δίκαιο το δίκαιο άλλου κράτους, δυνάμει του άρθρου 22 του ίδιου κανονισμού. Δύσκολα μπορεί επομένως να γίνει δεκτό ότι κανόνας περί διεθνούς δικαιοδοσίας η οποία χαρακτηρίζεται ως «επικουρική» πρέπει υποχρεωτικώς να λαμβάνεται υπόψη από το επιληφθέν δικαστήριο κράτους μέλους, ακόμη και αν οι διάδικοι δεν τον επικαλούνται.
- 22 Επιπλέον, μολονότι ο κανονισμός 650/2012 προβλέπει ρητώς, στο άρθρο 15, την υποχρέωση του δικαστηρίου που δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία να διαπιστώσει αυτεπαγγέλτως τη μη συνδρομή της, δεν προβλέπει αντιθέτως καμία αντίστοιχη διάταξη που να το υποχρεώνει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν έχει διεθνή δικαιοδοσία. Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, οι κανόνες περί κληρονομικής διαδοχής εμπίπτουν, κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού, στους κανόνες ενδοτικού δικαίου, δεδομένου ότι ο κανονισμός αυτός επιτρέπει στους διαδίκους να συμφωνήσουν την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία του δικαστηρίου ή των δικαστηρίων του κράτους μέλους του δικαίου το οποίο επέλεξε ο θανών ως το δίκαιο που θα διέπει την κληρονομική του διαδοχή μέσω σύναψης συμφωνίας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας (άρθρο 5 του κανονισμού 650/2012) και προβλέπει τη δυνατότητα των συγκεκριμένων δικαστηρίων να εξακολουθήσουν να ασκούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους εφόσον οι διάδικοι που δεν είναι μέρη της συμφωνίας παρίστανται ενώπιόν τους χωρίς να αμφισβητούν τη δικαιοδοσία αυτή (άρθρο 9 του κανονισμού).
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού [650/2012] έχουν την έννοια ότι, όταν η συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου δεν βρισκόταν σε κράτος μέλος, το δικαστήριο κράτους μέλους στο οποίο ο θανών δεν είχε τη συνήθη διαμονή του, αλλά το οποίο διαπιστώνει ότι ο θανών είχε την ιθαγένεια του κράτους αυτού και ότι διατηρούσε εκεί περιουσιακά στοιχεία, οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν έχει επικουρική διεθνή δικαιοδοσία όπως αυτή προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 24 Με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 650/2012 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανόνα επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στην εν

- λόγω διάταξη όταν, έχοντας επιληφθεί της υπόθεσης δυνάμει του κανόνα γενικής δικαιοδοσίας του άρθρου 4 του κανονισμού, διαπιστώσει ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης.
- 25 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το *cour d'appel de Versailles* (εφετείο Βερσαλλιών) έκρινε ότι ο θανών είχε την τελευταία συνήθη διαμονή του στο Ηνωμένο Βασίλειο και όχι στη Γαλλία. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 82 του κανονισμού 650/2012, το Ηνωμένο Βασίλειο –σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη ΕΕ και στη Συνθήκη ΛΕΕ– δεν συμμετείχε στην έκδοση του κανονισμού αυτού. Επιπλέον, δεν προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο θανάτου του ΧΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο είχε κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπει το άρθρο 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου να γνωστοποιήσει την πρόθεσή του να αποδεχθεί τον κανονισμό. Επομένως, κατά το χρονικό σημείο εκείνο, το Ηνωμένο Βασίλειο, μολονότι ήταν κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν δεσμευόταν εντούτοις από τον κανονισμό 650/2012, ούτε υπέκειτο, συνεπώς, στην εφαρμογή του. Πλην όμως, για την ερμηνεία του άρθρου 10 του κανονισμού αυτού, πρέπει να θεωρηθεί ότι η διεθνής δικαιοδοσία την οποία προβλέπει η συγκεκριμένη διάταξη ενδέχεται να έχει εφαρμογή όταν ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του σε ένα τέτοιο κράτος μέλος το οποίο δεν δεσμευόταν από τον εν λόγω κανονισμό κατά τον χρόνο του θανάτου του. Κατά συνέπεια, εφόσον πληρούνται και τα λοιπά κριτήρια της προαναφερθείσας διάταξης, συμπεραίνεται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση είναι δυνατό να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της.
- 26 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι οι αναιρεσείοντες της κύριας δίκης δεν επικαλέστηκαν το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012 ούτε στον πρώτο ούτε στον δεύτερο βαθμό. Ως εκ τούτου, με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα ζητείται αποκλειστικώς να διευκρινιστεί αν ο κανονισμός 650/2012 υποχρεώνει το επιληφθέν δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού αυτού δικαστήριο κράτους μέλους να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει των κριτηρίων του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού ή αν μπορεί να κρίνει ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία όταν ο αιτών ένδικη προστασία δεν έχει επικαλεστεί τη συγκεκριμένη διάταξη για την εκ μέρους του εν λόγω δικαστηρίου άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας του.
- 27 Κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις περί των κανόνων δικαιοδοσίας, κατά το μέτρο που δεν περιέχουν ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου τους, πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο σε ολόκληρη την Ένωση, με γνώμονα όχι μόνον το γράμμα τους, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται και τον σκοπό που επιδιώκει η οικεία ρύθμιση (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουνίου 2018, *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 28 Όσον αφορά, πρώτον, το γράμμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 650/2012, επισημαίνεται ότι η διάταξη αυτή θεσπίζει κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος προβλέπει ότι, οσάκις η συνήθης διαμονή του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου του δεν βρισκόταν σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς έχουν παρ' όλα αυτά διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της αν ο κληρονομούμενος είχε την ιθαγένεια του εν λόγω κράτους μέλους κατά τον χρόνο του θανάτου του.

- 29 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 650/2012 προκύπτει ότι τα δύο κριτήρια τα οποία προβλέπει η διάταξη αυτή για την απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια κράτους μέλους στην περίπτωση που ο θανών δεν έχει κατά τον χρόνο του θανάτου του τη συνήθη διαμονή του στο εν λόγω κράτος μέλος είναι, αφενός, η ύπαρξη στοιχείων της κληρονομίας σε αυτό και, αφετέρου, η ιδιότητα του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου του ως υπηκόου του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Εντούτοις, ουδόλως προκύπτει από την εν λόγω διατύπωση ότι η απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας σε μια τέτοια περίπτωση εξαρτάται από ορισμένη ενέργεια του θανόντος ή κάποιου ενδιαφερομένου. Αντιθέτως, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 67 και 68 των προτάσεών του, η χρήση της φράσης «έχουν [...] διεθνή δικαιοδοσία» φανερώνει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού διεθνής δικαιοδοσία έχει δεσμευτικό χαρακτήρα.
- 30 Όσον αφορά, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 650/2012, επισημαίνεται ότι το εν λόγω άρθρο 10 περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II του κανονισμού αυτού, το οποίο θεσπίζει ένα σύνολο κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής. Ειδικότερα, το άρθρο 10 προβλέπει διεθνή δικαιοδοσία η οποία είναι επικουρική σε σχέση με τη γενική δικαιοδοσία που καθιερώνει ο κανόνας του άρθρου 4 του κανονισμού, κανόνας ο οποίος ορίζει ότι τα δικαστήρια που έχουν διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθούν επί του συνόλου της οικείας κληρονομικής διαδοχής είναι τα δικαστήρια του τόπου της συνήθους διαμονής του θανόντος.
- 31 Όσον αφορά, τρίτον, τον σκοπό τον οποίον επιδιώκει το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012, επισημαίνεται ότι το άρθρο αυτό πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 30 του κανονισμού, κατά την οποία πρέπει να «εξασφαλιστεί ότι τα δικαστήρια όλων των κρατών μελών μπορούν, για τους ίδιους λόγους, να ασκούν διεθνή δικαιοδοσία ως προς την κληρονομική διαδοχή προσώπων τα οποία δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε κράτος μέλος κατά το χρόνο του θανάτου». Προς τούτο, κατά την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, ο κανονισμός «θα πρέπει να απαριθμεί εξαντλητικά, κατά σειρά προτεραιότητας, τους λόγους για τους οποίους μπορεί να ασκείται αυτή η επικουρική διεθνής δικαιοδοσία».
- 32 Επομένως, δεδομένου ότι ο κανονισμός 650/2012 αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής, τόσο το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού όσο και το άρθρο του 10, παράγραφος 1, έχουν ως μοναδικό σκοπό τον καθορισμό ενιαίων κριτηρίων διεθνούς δικαιοδοσίας επί του συνόλου μιας κληρονομικής διαδοχής. Δεν παρέχουν, συναφώς, στα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να επιλέγουν, με γνώμονα τα συμφέροντά τους, τα δικαστήρια συγκεκριμένου κράτους μέλους ως έχοντα διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της κληρονομικής διαδοχής, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 5 του εν λόγω κανονισμού στην περίπτωση που ο θανών έχει επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο επί της κληρονομικής του διαδοχής.
- 33 Συναφώς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 47 και 65 των προτάσεών του, δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση μεταξύ των δικαστηρίων του άρθρου 4 του κανονισμού 650/2012 και των δικαστηρίων του άρθρου 10 του ίδιου κανονισμού, διότι καθένα από τα άρθρα αυτά ρυθμίζει διαφορετικές περιπτώσεις. Ομοίως, το γεγονός ότι η διεθνής δικαιοδοσία του άρθρου 10 χαρακτηρίζεται ως «επικουρική» δεν σημαίνει ότι η διάταξη αυτή είναι λιγότερο δεσμευτική από εκείνη του άρθρου 4 του εν λόγω κανονισμού η οποία αφορά τη γενική δικαιοδοσία.

- 34 Συνακόλουθα, διαπιστώνεται ότι η χρήση της φράσης «παρ' όλα αυτά» στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 650/2012 υποδηλώνει ότι η διάταξη θεσπίζει κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας ισοδύναμο και συμπληρωματικό του κανόνα γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 4 του κανονισμού, με αποτέλεσμα να πρέπει να εξετάζεται αν πληρούνται τα κριτήρια διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπει το άρθρο 10, στην περίπτωση που δεν έχει εφαρμογή το προαναφερθέν άρθρο 4.
- 35 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται, εξάλλου, από τον σκοπό τον οποίον επιδιώκει ο κανονισμός 650/2012, όπως αυτός προκύπτει από την αιτιολογική του σκέψη 7, ο οποίος συνίσταται στη διευκόλυνση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς μέσω της εξάλειψης των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που επιθυμούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο κληρονομικής διαδοχής που έχει διασυννοριακές επιπτώσεις, ιδίως, με διασφάλιση ότι, εντός του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης, τα δικαιώματα των κληρονόμων και των κληροδόχων, των άλλων οικείων προσώπων που σχετίζονται με τον θανόντα, καθώς και των κληρονομικών δανειστών κατοχυρώνονται με αποτελεσματικότητα (πρβλ. απόφαση της 1ης Μαρτίου 2018, *Mahnkopf*, C-558/16, EU:C:2018:138, σκέψη 35).
- 36 Προς τούτο, ο κανονισμός 650/2012 προβλέπει τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας για το σύνολο της κληρονομικής διαδοχής, οι οποίοι βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια. Υπό το πρίσμα αυτό, το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού συμβάλλει στη διασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των κληρονόμων και των κληροδόχων, των λοιπών οικείων προσώπων που σχετίζονται με τον θανόντα, καθώς και των κληρονομικών δανειστών, όταν υφίσταται στενός σύνδεσμος με κράτος μέλος λόγω, μεταξύ άλλων, της ύπαρξης στο έδαφός του στοιχείων της κληρονομίας.
- 37 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, προς τον σκοπό της αποτελεσματικής επίλυσης των διαφορών κληρονομικής διαδοχής, ο κανονισμός 650/2012 προκρίνει την ενιαία μεταχείριση της οικείας κληρονομικής διαδοχής. Συνακόλουθα, το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού αυτού η οποία θα συνεπαγόταν κατάτμηση της κληρονομίας δεν συμβιβάζεται προς τους σκοπούς του [πρβλ. αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2018, *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, σκέψη 56, και της 16ης Ιουλίου 2020, *E. E.* (Διεθνής δικαιοδοσία και εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική διαδοχή), C-80/19, EU:C:2020:569, σκέψη 41].
- 38 Η αρχή αυτή της ενότητας της μεταχείρισης της κληρονομικής διαδοχής διαπνέει επίσης τον κανόνα του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 650/2012, καθόσον η εν λόγω διάταξη διευκρινίζει ότι ο συγκεκριμένος κανόνας προσδιορίζει τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών να εκδικάσουν την «υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της».
- 39 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο δέων σεβασμός της ανεξαρτησίας του δικαστή κατά την άσκηση των καθηκόντων του επιβάλλει να έχει το επιληφθέν δικαστήριο τη δυνατότητα εξετάσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας του υπό το πρίσμα όλων των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, σεβόμενου πάντοτε του σκοπού της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, ο οποίος αποτελεί τη βάση των θεσπιζόμενων από την Ένωση ρυθμίσεων (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, σκέψη 64, και της 16ης Ιουνίου 2016, *Universal Music International Holding*, C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 45).

- 40 Πλην όμως, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού τον οποίον επιδιώκει ο κανονισμός 650/2012, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, τίποτε δεν εμποδίζει την επικράτηση των ίδιων αρχών σε σχέση με την εξέταση από το επιληφθέν δικαστήριο της διεθνούς δικαιοδοσίας του στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας σε υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής τους οποίους προβλέπει ο συγκεκριμένος κανονισμός.
- 41 Συνεπώς, στο μέτρο που οι κανόνες περί επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θεσπίζει το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 650/2012 συμβάλλουν στην επίτευξη του σκοπού αυτού της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, το αν θα έχει εφαρμογή η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να εξαρτάται από το αν έγινε επίκλησή της από τον έναν ή τον άλλον διάδικο κατά την οικεία δίκη.
- 42 Ειδικότερα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 87 των προτάσεών του, το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012 πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 15 του κανονισμού, υπό την έννοια ότι, μολονότι το εν λόγω άρθρο 10 δεν υποχρεώνει το επιληφθέν δικαστήριο να αναζητήσει ενεργώς πραγματική βάση προκειμένου να αποφανθεί επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του σε συγκεκριμένη υπόθεση, του επιβάλλει εντούτοις να εντοπίσει, περιοριζόμενο στα μη αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά, βάση για τη διεθνή δικαιοδοσία του διαφορετική ενδεχομένως από εκείνη την οποία προβάλλει ο αιτών ένδικη προστασία.
- 43 Επισημαίνεται ιδίως ότι τυχόν διαπίστωση, από το δικαστήριο που έχει επιληφθεί της υπόθεσης δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού 650/2012, ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία απαιτεί προηγούμενη εξέταση όλων των κριτηρίων του κεφαλαίου II του κανονισμού 650/2012 και ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης αυτής, το δικαστήριο οφείλει να εξετάσει ενδεχόμενη συνδρομή διεθνούς δικαιοδοσίας του υπό το πρίσμα όλων των στοιχείων τα οποία διαθέτει. Επομένως, μια τέτοια εξέταση δεν μπορεί να περιοριστεί στον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας τον οποίον επικαλέστηκαν ρητώς τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- 44 Η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου ότι το άρθρο 10 του κανονισμού 650/2012 συνιστά παρέκκλιση από την αρχή της ενότητας δικαστικής και νομοθετικής δικαιοδοσίας, καθόσον το επιληφθέν δικαστήριο καλείται να εφαρμόσει το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του θανόντος κατά τον χρόνο του θανάτου του. Ειδικότερα, ο σκοπός της ταύτισης διεθνούς δικαιοδοσίας και εφαρμοστέου δικαίου για τον οποίο γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού αυτού δεν έχει απόλυτο χαρακτήρα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 70 των προτάσεών του.
- 45 Μολονότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού 650/2012, οι διατάξεις του σκοπούν να διασφαλίσουν ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα εφαρμόζει, ως επί το πλείστον, το δικό της δίκαιο, εντούτοις ο εν λόγω κανονισμός ούτε επιβάλλει ούτε εγγυάται τη σύμπτωση μεταξύ διεθνούς δικαιοδοσίας και εφαρμοστέου δικαίου. Ο μη απόλυτος χαρακτήρας της σύμπτωσης αυτής επιβεβαιώνεται, αφενός, από τη φράση «ως επί το πλείστον» που χρησιμοποιείται στην αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού και, αφετέρου, από το γεγονός ότι, στην αιτιολογική σκέψη 43 του ίδιου κανονισμού, ο ίδιος ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ότι οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται σε αυτόν μπορούν να οδηγήσουν σε μια κατάσταση, κατά την οποία το αρμόδιο για την κληρονομική διαδοχή δικαστήριο δεν θα είναι σε θέση να εφαρμόσει το δικό του δίκαιο.
- 46 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 650/2012 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους οφείλει να εξετάσει

αυτεπαγγέλτως αν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανόνα επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη όταν, έχοντας επιληφθεί της υπόθεσης δυνάμει του κανόνα γενικής δικαιοδοσίας του άρθρου 4 του κανονισμού, διαπιστώσει ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανόνα επικουρικής διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη όταν, έχοντας επιληφθεί της υπόθεσης δυνάμει του κανόνα γενικής δικαιοδοσίας του άρθρου 4 του κανονισμού, διαπιστώσει ότι δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης.

(υπογραφές)